

blagosti, prejel sem za svoj trud vže obilno plačilo!"

Pedagogika. Po najboljših virih spisal Anton Zupančič, učitelj pedagogike na Ljubljanskem bogoslovnem učilišču. V Ljubljani 1888. 8°. IV. str. 152. Na svetlo prišlo po „Duhovnem Pastirju“. Zal. Kat. Bukvarna. Nat. Kat. Tiskarna. — „Ko sem l. 1882 začel podučevati v tej vedi, jel sem se kmalo pripravljati na izdajo slovenskega po krščanskih načelih sestavljenega vzgojeslovja, ki naj bi se hkrati oziralo na zahteve avstrijskih šolskih zakonov... V Ljubljani se bogoslovci vže blizo dvajset let učé pedagogike slovensko, čeravno do sedaj nismo imeli domače knjige te vrste. Služila je prejšnje čase semenišču prav tista nemška učna knjiga, kojo so rabili na učiteljskem izobraževališču. A odkar šola in z njo vred tudi učna knjiga ni več verska, si s takim učilom katoliški duhovni niso mogli in niso smeli več pomagati — živo smo čutili potrebo slovenskega, v krščanskem duhu pisanega vzgojeslovja. Moderno vzgojstvo namreč hodi napačno, pogubno pot, kajti moti se gledé nature gojenčeve in gledé namena njegovega, priznavajoč mu edino le zemeljski cilj. Krščanska pedagogika pa se ozira na vsega človeka: na njegovo telo in na njegovo dušo, na naravno in

čeznaravno v njem, na časno in večno; le krščansko vzgojstvo more gojenca storiti resnično srečnega. Ono pozná pravo nalogo odreje ter obseza vse, kar resničnega in dobrega v sebi imajo druge vzgojne sisteme, a varuje se njih enostranosti itd.“ —

Kakor v „Danico“, tako je pisal Anton Zupančič v Slovenca, podpornik mu od začetka, na pr.: „Politika na kmetih“ l. 1874 št. 17—24, kjer v pogovorih učitelj, dober sin katoliške cerkve, kmetom razlaga nove konfesijonelne postave, kar je pa nekterikrat zasegel državni pravdnik v tistih hudih časih. Kot profesor bogoslovja vreduje vseskozi razne spise za tisk v imenu višje cerkvene oblasti, razprave iz dekanijskih posvétovanj v cerkvenem glasilu itd. Jako koristno deluje kot načelnik „Katoliškega tiskovnega društva“, v katerem vravnava „Koledar“, namenjen zlasti slovénski duhovščini, od l. 1889 l. L., kateri ima poleg navadnih poročil koledarskih tudi naštete slovénске vladikovine ter njihove dostojnike in upravitelje, poštné in brzozjavne določbe, pojasnila o kolkovinah, o tiskovnem društvu, posebej ocene slovénških knjig za mladino in ljudstvo, kar je na veliko korist slovénškim učiteljem in vzgojevateljem. Sploh veljá o njem in njegovi marljivi skromnosti: Kar raste, šuma ne dela.

Književnost.

Levstikovi zbrani spisi, uredil Francišek Levec. III. zvezek. Proza I. Vsebina: Povesti, pravljice in pripovedke. Potopisi. Zgodovinski spisi. Književnozgodovinski spisi.

Prva dva zvezka nam podajeta Levstika-pesnika, — a ta zvezek Levstika-pripovedovalca. Najboljša je pač povest «Martin Krpan z Vrha», in za njo se vrste «Doktor Bežanec v Tožbanje vasi» in «Deseti brat», ki je pa, žal, nedovršena. Čitatelj se mora čuditi krasoti jezika in pravemu narodnemu humorju. Od naslednjih pripovedek, katerih je velik del iz srbskega jezika, pripravne so mnoge za šolska berila in ž njimi bi se spremenila berila v slovanska ne samo po jeziku, ampak tudi po duhu. V potopisu «Popotvanje iz Litije do Čateža», mislil bi marsikdo da popisuje

v njem kraje, skozi katere je hodil; ker potopisi se običajno takó pišejo. Ali Levstik je v tem spisu krenil raz obrabljeni pot navadnih potopiscev in ni opisaval toliko krajev in narave, kakor ljudi, s katerimi je prišel v dotiko. Sploh Levstik v svojih spisih ne opisuje mnogo krajev in narave, ampak on opisuje prvo stvar na zemlji — človeka. Mnoge bodo zanimali «Zgodovinski spisi», druge zopet «Zgodovina slovenske matice» ali «Vodnikovo življenje». Učiteljem priporočamo Levstikove spise najtopleje. Kupujmo namesto cenenih nemških knjig večkrat dvomljive vrednosti domače knjige in čitajmo jih, da spoznamo sebe in svoj narod, katerega pač še dovolj ne poznamo. Majhna je naša književnost, a pri malomarnosti za slovénске knjige zastala nam bode tudi ta. F. J.

Narodna biblioteka. Izdaje L. Krajec v Novem Mestu.

V zadnjem času so izšli 4 snopiči tega književnega podjetja in sicer:

39. snopič. *Solnce in senca.* Povest. Priprostemu narodu v ponk in zabavo spisal L. Bedenek. Povest je dovolj dolgočasna in ljudstvo je nikakor ne bode z zanimanjem in veseljem čitalo. Nasprotje med solncem in senco selskega življenja je preslabo opisano, tako da čitatelj dostikrat ne vé, ali je to, kar čita, solnce ali senca. Tisti uboj na vasi, to že ni več senca, ampak prava noč in neosnovano je, zakaj nedolžno obdolženi umrje v ječi. To ne zadovolji čitatelja. Paziti se mora, da pisatelj tudi imena lepa izbere in v tej povesti so: Potegunov Janez, Prepečačev Jernej, Pridaničev Štefek i. dr. Ta imena se pač nikomur ne zdé klasična!

40. snopič. *Svitoslav.* Povest za slovensko ljudstvo. Spisal Vonomir-Križan.

Povest je čudovita. Vrši se v štirih deželah in sicer na Štirskem, Moravskem, Češkem in Poljskem. Grajski ribič Luka je bil navaden zavraten ropar. Napal je celo s sekiro junaka te povesti Svitolava, sina kneza Varipolskega. Okrade ga potem, vzame mu vse listine in pisma in zbeži. Naposled maletimo na tega Luko v Pragi, kot oblastnega kneza Varipolskega, ki pa pride naposled v igri ob ves ukradeni denar in je bil pri nekej tatvini ranjen, da

umrè. Svitolav se pa zaljubi v njegovo hčerko Ciliko, ne menè se, da je hči tistega, ki ga je s sekiro napal. Končno se Svitolav celo spreobrne zaradi nje in v cerkev hodi, kajti ga ni hotela vzeti, ker ni bil veren. Vrh tega je nakupičenih še nekaj drugih neverjetnostij. V sedanjem realističnem času se ne sme tako pisati, ako hoče pisatelj, da ljudje čitajo njegov spis. Dvomimo, da bi Svitolav ogrel čitatelje, k večjem učence nižjih srednjih šol, ki še ne ločijo resničnosti od neresničnosti. Pisano je dokaj suboparno.

41. in 42. snopič. *Z ognjem in mečem.* Zgodovinski roman. Poljski spisal H. Sienkiewicz. Poslovenil Podravska. I. zvezek.

Sienkiewicz je najslavnejši in najboljši sedaj živih poljskih pisateljev. Spisal je že mnogo in njegova dela se marljivo prevajajo v razne jezike. Hvalvredno je, da se priobči tudi v našem jeziku ta roman, ki je pridobil pisatelju največ zaslužene slave in le želeti je, da bi se še več njegovih del v dobrem prevodu podalo Slovincem. Pisatelj opisuje mojsterski ruske stepe, Kozake in življenje v Ukrajini ob Dnjepru. To knjigo priporočamo slovenskim učiteljem, ker potem bode tudi izdavatelj mogel z boljšimi deli postreči, ako bode imel dovolj kupcev. Da se ne razpečavajo knjige tako, kakor bi se morale, kriv je g. Krajec sam, ako šele čez šest mesecev pošlje izšle knjige v Ljubljano in se tukaj pri knjigarjih zaman poprašuje po njih. F. J.

Naši dopisi.

Iz Velikih Poljan. Letošnja okrajna učiteljska konferenca učiteljev na slovenskih in utrakvističnih ljudskih šolah kočevskega okraja bo dné 27. mal. srpana t. l. v Dolenjivasi ob deveti uri dopoldne s sledečim dnevnim redom:

1. Gosp. c. kr. okrajni nadzornik otvori v šolskem poslopi konferencijo.

2. Izvolita se zapisnikarja.

3. G. nadzornik poroča o stanji šolstva slovenskega in utrakvističnega.

4. «Kako je izbirati in razdeliti poučno tvarino v realijah?» — Poročevalec: za jedno- in dvorazrednice g. Ivan Zupanec, za tri- in štirirazrednice g. H. Verbič.

5. Knjižnični odbor poroča o stanji, porabi in računih okrajne učiteljske knjižnice za šolsko leto 1891/92.

6. Vrši se posvetovanje o delitvi okrajne učiteljske knjižnice.

7. Izvoli se knjižnični odbor (za slučaj delitve) za šolsko leto 1892/93.

8. Izvoli se stalni odbor za prireditev prihodnje konferencije za učitelje slovenskih in utrakvističnih šol.

9. Samostalni predlogi in nasveti.

Živahno in zanimivo bo posvetovanje o delitvi okrajne učiteljske knjižnice. Knjižnični odbor se je izrekel zoper vsako delitev sedanje knjižnice. Ta naj ostane skupna, in šele od sedaj naprej osnujta se za slovenske in nemške učitelje posebni knjižnici.

Pravična delitev ni mogoča in način delitve naravnost smešen. Če se deli knjižnica, izgubi tudi veliko na svoji vrednosti, kajti nekatera dela (zborniki itd.) se bodo morala tako raztrgati, da dobijo Slovenci nekatere zvezke in Nemci nekatere. Z jedno besedo: delitev obstoječe knjižnice je neizpeljiva.

Več o tem posvetovanju morebiti v svojem času.

Iz Črnomlja. Okr. učiteljska konferenca se bode vršila v Črnomlju dne 14. mal. srpana t. l. Razven navadnih točerk dnevnega reda se bode obravnavalo:

1. O pokončni pisavi. (Nastop z učenci). Poročevalec g. Franjo Šetina.

2. Zemljepisje v zvezi z zgodovino. (Praktičen poskus z učenci). Poročevalec g. Anton Jeršinič.

Iz ljubljanske okolice. Okrajna učiteljska konferenca za okolico ljubljansko bode dné 20. mal. srpana ob 9. uri dopoldne v prvomestni petrazredni